

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอทุ่งสง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

Extension for Durian Quality Production in According with Good Agricultural Practices of Farmer
in Thung song District, Nakhon Si Thammarat Province

ณัฐยศ อมรกุล (Nattayot Amoenkol)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)² นารีรัตน์ สีระสาร (Nareerut Seerasam)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตทุเรียนของเกษตรกร (3) ความรู้ แหล่งความรู้และสภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (4) ความคิดเห็นและความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (6) ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 788 ราย กลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของทาร์ ยามาเน ความคลาดเคลื่อนที่ 0.06 ได้จำนวน 206 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทวิภาคหัดถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 47.57 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.30 คน รายได้จากการจำหน่ายทุเรียนเฉลี่ย 427,195.63 บาทต่อปี มีประสบการณ์ในการทำสวนทุเรียนเฉลี่ย 7.34 ปี ราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมาใกล้เคียง 107.38 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนต่อไร่ 15,760.10 บาท (2) เกษตรกรมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีร้อยละ 61.7 โดยอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด (3) เกษตรกรมีความรู้ในระดับมาก โดยมีความรู้มากที่สุดในประเด็นการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในด้านเกษตรกรเข้าถึงแหล่งความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพในระดับน้อย โดยเข้าถึงแหล่งความรู้ที่มากกว่าแหล่งอื่นๆคือสื่อกลุ่ม (4) เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้จำหน่ายผลผลิตได้ราคาดีขึ้นโดยเห็นด้วยในระดับมาก เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพในระดับมาก โดยมีความต้องการมากในประเด็นความรู้ (5) ปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพคือ สารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง รองลงมาคือราคาผลผลิตตกต่ำและไม่แน่นอน ข้อเสนอแนะคือมีการอบรมให้ความรู้ด้านกระบวนการผลิตทุเรียนคุณภาพแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (6) ปัจจัยที่มีต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ แหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ และราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา

คำสำคัญ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การผลิตทุเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทุเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Nattayot603@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic personal, social, and economic conditions of farmers (2) practices according good agricultural practices in durian production of farmers (3) knowledge, knowledge resources, and durian production conditions according to good agricultural practices of farmers (4) the opinions and needs in the extension of durian production according to good agricultural practices of farmers (5) problems and suggestions regarding the extension of durian production according to good agricultural practices of farmers (6) factors impacting durian production according to good agricultural practices of farmers. The population of this research was 788 durian production farmers in Thung Song district, Nakhon Si Thammarat province. The sample size of 206 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.06 and simple random sampling method. Data were collected by conducting interview. Statistics applied in the data analysis were such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results of the research found that (1) farmers had the average age of 47.57 years old. Most of them completed higher secondary education or equivalent. The average labor in the household was 2.30 people, the average income from durian selling was 427,195.63 Baht/year, the average experience in durian farming was 7.34 years, the price of durian per kilogram in the past year was 107.38 Baht, and the expense in durian production per Rai was 15,760.10 Baht. (2) Farmers practiced according to good agricultural practice at 61.7% with the level of practice at the highest level. (3) Farmers had knowledge at the high level especially the knowledge about the practice according to good agricultural practices which was at the highest level. For the accessibility of knowledge by farmers on quality durian production, it was at the low level. The knowledge resource which got access more than other resources was group media. (4) Farmers expressed their opinions toward quality durian production according to good agricultural practice that it provided them with the higher selling price of the products with the high level of agreement. They needed the knowledge aspect at the high level. (5) Problems in quality durian production was that the chemicals applied for pest management was expensive. Second to that was the low and fluctuated price of the product. Suggestion included that there should be a continuous knowledge training on the process of quality durian production to farmers in the area. (6) Factors affecting the practice according to good agricultural practices of farmers at statistically significant level were such as age, knowledge resource on quality durian production, needs in the extension of quality durian production, and durian price from the previous year.

Keywords: Good agricultural practice, Durian production, Factor affecting durian production

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

ทุเรียนเป็นผลไม้ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นราชาผลไม้ มีรสชาติอร่อยเป็นที่นิยมทั้งในกลุ่มชาวไทยและชาวต่างชาติ และยังเป็นผลไม้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกสูง ตลาดการส่งออกทุเรียนไทยที่สำคัญ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งถือได้ว่าเป็นตลาดส่งออกสินค้าเกษตรอันดับหนึ่ง ในปี 2566 จีนนำเข้าทุเรียนสดจากประเทศไทย 928,976 ตัน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2567) ซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวของราคาทุเรียนทั้งในตลาดส่งออกและตลาดภายในประเทศ ราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นได้สร้างแรงจูงใจต่อการขยายพื้นที่การเพาะปลูกภายในประเทศไทย สถานการณ์ผลิตทุเรียนในปัจจุบันไม่ว่าจะตลาดภายในประเทศหรือนอกประเทศ ผู้บริโภคมีความต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพ ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องมีความสนใจ หมั่นดูแลรักษาแปลงอย่างสม่ำเสมอ รู้จักสังเกตสภาพภายในสวน มีความรู้ความเข้าใจแมลงศัตรูพืช รวมถึงขั้นตอนกระบวนการผลิตที่ถูกต้อง เพื่อที่จะดำเนินการผลิต ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเป็นอันดับที่ 3 ของภาคใต้ โดยมีพื้นที่ปลูกทุเรียน 101,648 ไร่ รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีพื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ที่ 104,603 ไร่ และจังหวัดชุมพรที่มีพื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ที่ 274,607 ไร่ อำเภอทุ่งสงเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เกษตรกรหันมาปลูกทุเรียนกันอย่างแพร่หลาย ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ที่ 3,988 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2566) และมีพื้นที่ปลูกทุเรียนที่ได้รับรอง GAP จำนวน 1,502 ไร่ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครศรีธรรมราช, 2567) ปัญหาการผลิตทุเรียนที่พบคือ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตทุเรียนไม่สม่ำเสมอ ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่ตลาดต้องการ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ปลูกตามประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ทำให้เกษตรกรขาดความรู้และความเข้าใจด้านการจัดการผลผลิตให้มีคุณภาพ อีกทั้งยังมีปัญหาในการปลูกทุเรียนอีกหลายๆ ด้าน ได้แก่ ต้นทุนการผลิตที่สูง มีโรคและแมลงศัตรูทุเรียนจำนวนมาก สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผลผลิตล้นตลาดในบางฤดูทำให้ราคาตกต่ำ

จากเหตุผลข้างต้นนับได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยหากยังมีปฏิบัติเช่นเดิมต่อไป อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวเกษตรกรและผลผลิตทุเรียนในระยะยาว ดังนั้นควรทำการศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อจะได้ข้อมูลและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรของเกษตรกรอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตทุเรียนของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาความรู้ แหล่งความรู้และสภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
6. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ประชากรที่ศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2566 จำนวน 788 คน (ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งสง, 2566) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของสูตรทาร์โย มาเน ที่ความคลาดเคลื่อน 0.06 ได้จำนวน 206 คน ทำการสุ่มแบบง่ายโดยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC) เท่ากับ 0.98 และทำการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) มีค่าระหว่าง 0.806 - 0.983 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.57 ปี ส่วนมากจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรส มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.72 คน มีประสบการณ์และระยะเวลาการทำสวนทุเรียนเฉลี่ย 7.34 ปี

2) สภาพทางสังคมของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 51.9 ไม่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.30 คน เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่มีแรงงานจ้าง มีปริมาณผลผลิตทุเรียนเฉลี่ย 569.32 กิโลกรัมต่อไร่ มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 6.19 ไร่

3) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทุเรียนเฉลี่ย 427,195.63 บาทต่อปี ราคาผลผลิตทุเรียนที่จำหน่ายได้ในปี 2566 เฉลี่ย 107.38 บาทต่อกิโลกรัม มีรายจ่ายในการผลิตทุเรียนต่อไร่เฉลี่ย 15,760.10 บาท เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ใช้ทุนของตนเองในการทำการผลิตทุเรียน

2. การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุดโดยจำนวนข้อที่ปฏิบัติเฉลี่ย 20.63 ข้อ จาก 24 ข้อ โดยมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องการบันทึกข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับความปลอดภัยและคุณภาพผลผลิต เช่น การใช้ปุ๋ย การให้น้ำ การใช้สารเคมี การใช้สารกำจัดศัตรูพืช

3. ความรู้ แหล่งความรู้และสภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยเกษตรกรตอบถูกเฉลี่ย 12.09 ข้อจาก 15 ข้อ ดังตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ระดับความรู้โดยรวมเรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร โดยพิจารณาจากจำนวนคะแนนที่เกษตรกรตอบถูก
n = 206

จำนวนข้อที่ตอบได้ถูกต้อง	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1-3	0	0.0	มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด
4-6	0	0.0	มีความรู้ในระดับน้อย
7-9	30	14.6	มีความรู้ในระดับปานกลาง
10-12	90	43.7	มีความรู้ในระดับมาก
13-15	86	41.7	มีความรู้ในระดับมากที่สุด
ต่ำสุด = 8 ข้อ สูงสุด = 15 ข้อ ค่าเฉลี่ย = 12.09 ข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.120			

2) แหล่งความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรเข้าถึงแหล่งความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.43) โดยสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพจากสื่อกลุ่มในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.79) และเข้าถึงสื่อในระดับน้อยคือ สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 2.52) สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.50) และสื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 1.91) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปแหล่งความรู้ของเกษตรกร

n = 206

แหล่งความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. สื่อบุคคล	2.50	0.947	น้อย	3
2. สื่อกลุ่ม	2.79	1.093	ปานกลาง	1
3. สื่อมวลชน	1.91	0.882	น้อย	4
4. สื่อออนไลน์	2.52	1.096	น้อย	2
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.43	1.005	น้อย	

3) สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.7 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเป็นพื้นที่ราบ ร้อยละ 99.5 เป็นดินร่วน ร้อยละ 60.7 มีลักษณะสวนเป็นสวนเดี่ยว ร้อยละ 46.6 ปลูกทุเรียนระยะ 8x8 ร้อยละ 82.5 มีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตร ร้อยละ 89.3 มีการให้น้ำโดยใช้สปริงเกอร์ เกษตรกรร้อยละ 92.7 ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในการเตรียมความสมบูรณ์ของต้นหลังการเก็บเกี่ยว ร้อยละ 72.3 ใช้ปุ๋ยสูตร 8-24-24 ในการชักนำการออกดอกและควบคุมปริมาณดอกและผล ร้อยละ 38.8 ใช้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผลทุเรียน ร้อยละ 93.7 พบการระบาดของเพลี้ยไก่แจ้ โรคพืชที่พบในแปลงทุเรียนร้อยละ 95.6 พบโรครากเน่าโคนเน่า การเก็บเกี่ยวผลผลิตเกษตรกรร้อยละ 83.0 ใช้การนับอายุวันหลังดอกบาน ร้อยละ 84.5 เก็บเกี่ยวทุเรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

โดยนักตัดของผู้ซื้อเหมาสวน ร้อยละ 90.8 จำหน่ายผลผลิตรูปแบบเหมาสวน และเกษตรกรร้อยละ 96.1 จำหน่ายผลผลิตแบบรายเดี่ยว

4. ความคิดเห็นและความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า ประเด็นความคิดเห็นที่เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ การรวมกลุ่มผู้ผลิตทุเรียนคุณภาพจะเพิ่มอำนาจต่อรองราคากับผู้ซื้อ (ค่าเฉลี่ย 4.21) ความคิดเห็นที่ที่เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้จำหน่ายผลผลิตได้ราคาดีขึ้น (เฉลี่ย 4.02) การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้ผลผลิตทุเรียนมีคุณภาพมากขึ้น (เฉลี่ย 3.95) การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ถูกต้อง (เฉลี่ย 3.91) การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพให้ยั่งยืนต้องเริ่มจากการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพ (เฉลี่ย 3.90) การเข้าร่วมกลุ่มทุเรียนคุณภาพจะทำให้ผู้ผลิตใส่ใจต่อคุณภาพและมาตรฐานผลผลิตมากขึ้น (เฉลี่ย 3.90) การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้ผลผลิตทุเรียนได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค (เฉลี่ย 3.69) การรวมกลุ่มผู้ผลิตทุเรียนคุณภาพจะทำให้เกิดการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น (เฉลี่ย 3.60) การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้เกษตรกรสามารถลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตร (เฉลี่ย 3.59) และการรวมกลุ่มทุเรียนคุณภาพจะทำให้เครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนเข้มแข็ง (เฉลี่ย 3.77) ตามลำดับ

2) ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) โดยมีความต้องการตามลำดับคือ ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.94) ด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.87) และด้านการสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

n =206

ความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความรู้	3.94	0.757	มาก	1
2. ด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ	3.87	1.135	มาก	2
3. ด้านการสนับสนุน	3.87	1.049	มาก	2
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.89	0.980	มาก	

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

5.1 ปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏดังนี้

1) ด้านความรู้ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีปัญหาในด้านความรู้ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย 3.18) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้เรื่อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

การใช้ปุ๋ยและสารเคมี (เฉลี่ย 3.38) ขาดความรู้ในเรื่องการตัดแต่งกิ่ง (เฉลี่ย 3.25) ขาดความรู้เรื่องการตลาดออนไลน์ (เฉลี่ย 3.25) ขาดความรู้ในการจัดการศัตรูพืชและโรคพืช (เฉลี่ย 3.12) และขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (เฉลี่ย 2.91) ตามลำดับ

2) ด้านการปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีปัญหาในด้านปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย 3.16) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ขาดสถานที่จำหน่ายผลผลิต (เฉลี่ย 3.39) ขาดแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต (เฉลี่ย 3.19) ขาดแหล่งเงินทุนปัจจัยการผลิต (เฉลี่ย 3.13) ขาดเครื่องจักรกลทางการเกษตร (เฉลี่ย 3.12) และปฏิบัติตามความเคยชินไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (เฉลี่ย 2.98) ตามลำดับ

3) ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีปัญหา ในด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนการผลิตทุเรียนคุณภาพภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.54) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการได้รับการสนับสนุนความรู้และเทคโนโลยี (เฉลี่ย 3.80) ขาดการได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (เฉลี่ย 3.50) และปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (เฉลี่ย 3.33) ตามลำดับ

4) ด้านอื่นๆ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีปัญหาด้านอื่นๆ ในการผลิตทุเรียนคุณภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.93) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ สารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง (เฉลี่ย 4.12) ราคาผลผลิตต่ำและไม่แน่นอน (เฉลี่ย 3.87) และปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินมีราคาแพง (เฉลี่ย 3.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 สรุปความเป็นปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

n =206				
ปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความรู้	3.18	0.990	ปานกลาง	3
2. ด้านการปฏิบัติ	3.16	1.042	ปานกลาง	4
3. ด้านการสนับสนุน	3.54	0.954	มาก	2
4. ด้านอื่นๆ	3.93	0.815	มาก	1
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.38	0.950	ปานกลาง	

5.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏดังนี้

1) ด้านความรู้ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านความรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.27) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการอบรมให้ความรู้ด้านกระบวนการผลิตทุเรียนคุณภาพแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (เฉลี่ย 4.37)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ควรจัดอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (เฉลี่ย 4.37) มีแหล่งเรียนรู้และมีแปลงสาธิตต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้จากแปลงต้นแบบ (เฉลี่ย 4.35) และข้อเสนอแนะในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ควรจัดอบรมการแปรรูปและการตลาดแก่เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน (เฉลี่ย 4.15) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านรูปแบบโรงเรียนเกษตรกร (เฉลี่ย 4.12) ตามลำดับ

2) ด้านการปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.31) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ มีสถานที่จำหน่ายผลผลิตรับรองในช่วงผลผลิตล้นตลาด (เฉลี่ย 4.54) และจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน (เฉลี่ย 4.37) อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการกำหนดคุณภาพผลผลิตชัดเจนเพื่อการประกันราคา (เฉลี่ย 4.17) และมีแหล่งน้ำสำรองหรือระบบชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ (เฉลี่ย 4.15) ตามลำดับ

3) ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.85) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรให้บริการปรึกษาปัญหาทางการเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อการติดต่อหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ที่รวดเร็ว (เฉลี่ย 4.05) ควรมีการสนับสนุนแหล่งข้อมูลการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช (เฉลี่ย 3.98) ควรจัดให้มีช่องทางประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ความรู้ หลากหลายช่องทาง รวมถึงช่องทางออนไลน์ (เฉลี่ย 3.90) ควรมีการติดตามผลการผลิตทุเรียนทุเรียนคุณภาพสม่ำเสมอ (เฉลี่ย 3.88) และควรมีการบูรณาการหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (เฉลี่ย 3.41) ตามลำดับ

4) ด้านอื่นๆ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านอื่นๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.50) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ ควบคุมราคาสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (เฉลี่ย 4.59) ควรมีราคากลางเพื่อการประกันราคาผลผลิต (เฉลี่ย 4.46) และควบคุมราคาปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินไม่ให้ราคาสูงเกินไป (เฉลี่ย 4.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 สรุปความเป็นปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

n =206

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความรู้	3.18	0.990	ปานกลาง	3
2. ด้านการปฏิบัติ	3.16	1.042	ปานกลาง	4
3. ด้านการสนับสนุน	3.54	0.954	มาก	2
4. ด้านอื่นๆ	3.93	0.815	มาก	1
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.38	0.950	ปานกลาง	

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (Y)

n = 187

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย (b)	t	Sig.
ค่าคงที่	22.389	6.232	0.000
X ₁ = อายุ (ปี)	0.154	7.833	0.000**
X ₂ = ประสบการณ์และระยะเวลาการปลูกทุเรียน (ปี)	0.187	1.473	0.142
X ₃ = จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)	0.223	0.583	0.561
X ₄ = รายได้จากการจำหน่ายทุเรียน (บาท)	1.956E-07	0.296	0.767
X ₅ = ราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา (บาท/กก.)	-0.048	-2.044	0.042*
X ₆ = ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียน (บาท/ไร่)	5.933E-05	1.368	0.173
X ₇ = ระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ	-3.601	-6.159	0.000**
X ₈ = ระดับความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ	1.360	2.834	0.005**
X ₉ = ระดับปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพ	-1.016	-1.960	0.051
R ² = 0.722 SEE = 2.14095 F = 56.421 Sig. of F = <0.001 ^b			

ผลการศึกษา พบปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจากตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร มี 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ อายุ ระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ ระดับความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ มี 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา โดยมีอำนาจพยากรณ์ประมาณร้อยละ 72.2 (R² = 0.722) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (SEE) เท่ากับ 2.141 และเขียนเป็นสมการทำนายได้ดังนี้

$$Y = 22.389 + 0.154X_1 + 0.187X_2 + 0.223X_3 + 1.956E-07X_4 - 0.048X_5 + 5.933E-05X_6 - 3.601X_7 + 1.360X_8 - 1.016X_9$$

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านอายุ ประสบการณ์และระยะเวลาการปลูกทุเรียน จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้จากการจำหน่ายทุเรียน ราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียน ระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ ระดับความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ระดับปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร กับการมีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน (Y) พบว่า ในค่าตัวแปร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

อิสระ 6 ตัวแปร มีผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมี 3 ตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ อายุ ระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ ระดับความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ และมี 1 ตัวแปรที่มีผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ ราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา

โดยมีผลทางบวก 2 ตัวแปร ได้แก่ เมื่ออายุเพิ่มขึ้น การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเมื่อความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพเพิ่มขึ้น การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ส่วนที่มีผลทางลบมี 2 ตัวแปร ได้แก่ เมื่อราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมาลดลง การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเมื่อระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพลดลง การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

การอภิปรายผล

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจ

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 67.0 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.57 ปี ร้อยละ 29.1 จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.72 คน มีประสบการณ์และระยะเวลาการทำสวนทุเรียนเฉลี่ย 7.34 ปี สอดคล้องกับ ขวาร์ตัน พรหมศิลา (2562, น.94) ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดชุมพร มากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.70 ปี เกษตรกรส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสอดคล้องกับ ประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2561, น. 122) ทำการศึกษาเรื่องการส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.2 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50.6 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.3 คน ซึ่งคนที่ทำการเกษตรที่ต้องใช้แรงงานจะเป็นเพศชาย และเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเป็นหลักทำให้ออกจากระบบการศึกษาในช่วงมัธยมเพื่อมาทำการเกษตร

2) สภาพทางสังคมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 85.4 มีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก สอดคล้องกับ ขวาร์ตัน พรหมศิลา (2562, น.94) อาชีพหลัก ของครอบครัว คือ เป็นเกษตรกร ซึ่งสาเหตุที่เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักนั้นมาจากราคาผลผลิตทุเรียนในปัจจุบันนั้นมีราคาสูง ทำให้มีรายได้จากการผลิตทุเรียนเพียงพอต่อการดำรงชีวิตและเลี้ยงครอบครัวได้

3) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.30 คน มีปริมาณผลผลิตทุเรียนเฉลี่ย 569.32 กิโลกรัมต่อไร่ มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 6.19 ไร่ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทุเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 427,195.63 บาทต่อปี มีรายจ่ายในการผลิตทุเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ไร่ละ 15,760.10 บาท ร้อยละ 82.0 ใช้ทุนของตนเองในการทำการผลิตทุเรียน สอดคล้องกับ ประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2561, น. 122) เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.2 คน มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 7.6 ไร่ แหล่งเงินทุนในการผลิตทุเรียนร้อยละ 45.8 มีแหล่งเงินทุนในการผลิตทุเรียนเป็นทุนส่วนตัว แต่แตกต่างกันประเด็นที่เกษตรกรมีรายได้จากการขายทุเรียนสดเฉลี่ย 778,109.9 บาท ซึ่งสาเหตุที่รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทุเรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

แตกต่างกันเพราะเนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอทุ่งสงส่วนใหญ่อายุทุเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 7.34 ปี ทำให้มีผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยเพียง 569.32 กิโลกรัม จึงเป็นเหตุผลที่รายได้จากการจำหน่ายทุเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 427,195.63 บาทต่อปี

2. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีร้อยละ 61.7 อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด เพราะในปัจจุบันเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเนื่องจาก การจำหน่ายทุเรียนคุณภาพส่งออกนั้น มีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค กระทรวงเกษตรเนื่องจากสหกรณ์ได้มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้คุณภาพมาตรฐานและปลอดภัย

3. ความรู้ แหล่งความรู้และสภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตทุเรียนคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้อยู่ที่ 12.09 ข้อจาก 15 ข้อ สอดคล้องกับ ฤกษ์ชนะ จันทะนารักษ์ (2564, น.58) เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแปลงใหญ่ผ่านการทดสอบความรู้ พบว่า ร้อยละ 85.6 ตอบถูกเป็นลำดับที่ 1 ในประเด็นเรื่องมาตรฐาน GAP เนื่องจากเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานสินค้าเกษตรโดยเฉพาะมาตรฐาน GAP

2) แหล่งความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการผลิตทุเรียนคุณภาพ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.43) โดยได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.79) และแหล่งที่ได้รับความรู้ในระดับน้อยคือ สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 2.52) สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.50) และสื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 1.91) ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกับ สุนิสา ช่วยสุข และคณะ (2565, น.344) ศึกษาเรื่องการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลเขาข่าย อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลางจากแหล่งความรู้ที่เป็นสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.23) จากหน่วยงานภาครัฐและเพื่อนบ้าน รองลงมา สื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 2.95) จากอินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube และ กลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.92) จากการศึกษาดูงาน การสาธิต การฝึกอบรม ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอทุ่งสงนั้นได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มมากกว่าสื่อช่องทางอื่นเนื่องจากในปัจจุบันมีการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรโดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตจึงทำให้ช่องทางสื่อกลุ่มเป็นช่องทางที่เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอทุ่งสงได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มมากที่สุดจากทุกแหล่งความรู้

3) สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.7 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเป็นพื้นที่ราบ มีลักษณะสวนเป็นสวนเดี่ยว ส่วนใหญ่ปลูกทุเรียนระยะ 8x8 มีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตร มีการให้น้ำโดยใช้สปริงเกอร์เป็นหลัก ร้อยละ 93.7 พบการระบาดของเพลี้ยไก่แจ้ โรคพืชที่พบในแปลงทุเรียนร้อยละ 95.6 พบโรครากเน่าโคนเน่า สอดคล้องกับ ขวาร์ตน์ พรหมศิลา (2562, น.95) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีลักษณะสวนทุเรียนเป็นสวนเดี่ยว พื้นที่ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ลาดชัน และมีสภาพดินส่วนมากเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปลูกทุเรียนในระยะ 8x8 เมตร แต่แตกต่างในประเด็นที่เกษตรกรมีระดับความรุนแรงของการระบาดของ โรคและแมลงศัตรูพืช ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมาก (ค่าเฉลี่ย 1.66 และ 1.79 ตามลำดับ) โดย เกษตรกรมีโรครากเน่าและโคนเน่าระบาดในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.18) และมีการระบาดของหนอน เเจาะผลอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.97) สอดคล้องกับ ฤกษ์ชนะ จันทะนารักษ์ (2564, น.45) ศึกษาเรื่องการผลิตและความต้องการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอเมือง จังหวัดตราด พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนใหญ่ร้อยละ 53.2 มีการทำระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ ซึ่งทำให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำและรูปแบบการให้น้ำในสวนทุเรียน ในส่วนของการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชที่พบการระบาดมากในพื้นที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนขึ้นส่งผลให้เหมาะสมกับการแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชในปัจจุบัน

4. ความคิดเห็นและความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เนื่องจาก ความคิดเห็นที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากคือ การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้จำหน่ายผลผลิตได้ราคาดีขึ้น การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้ผลผลิตทุเรียนมีคุณภาพมากขึ้น การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ถูกต้อง การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้ผลผลิตทุเรียนได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค การผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทำให้เกษตรกรสามารถลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 ,น.96) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการป้องกันกำจัดโรคพืช การดูแลรักษาระยะออกดอกถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต และการผลิตตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มากที่สุดในการผลิตทุเรียนคุณภาพ เนื่องจากในปัจจุบันในการส่งออกผลผลิตทางการเกษตรนั้นมีความจำเป็นต้องใช้มาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร จึงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกษตรกรมีความสนใจในเรื่องของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2) ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) โดยมีความต้องการมากในด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.94) ด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.87) และด้านการสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ตามลำดับ สอดคล้องกับ ประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2561 ,น 111) พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการด้านการผลิตมากที่สุด รองลงมาคือระดับความต้องการ ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านการตลาด และมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร ตามลำดับ ซึ่งเกษตรกรในปัจจุบันมีความต้องการทางด้านความรู้ที่จะสนับสนุนให้ทุเรียนที่ปลูกนั้นมีผลผลิตที่ออกมาได้คุณภาพ ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิตให้ตรงต่อความต้องการของตลาดมากกว่าที่จะต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพ เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบในระดับมากคือ สารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง ราคาผลผลิตต่ำไม่แน่นอน ขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินมีราคาแพง และปัญหาที่พบในระดับปานกลางคือ ขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยและสารเคมี การตัดแต่งกิ่ง ตลาดออนไลน์ ซึ่งแตกต่างกับ ประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2561 ,น 123) พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านดินและน้ำมากที่สุด รองลงมาเกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการปลูกและการดูแลรักษา เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และเกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการตลาดน้อยที่สุด เนื่องด้วยในปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลและแหล่งความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพนั้นสามารถ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

เข้าถึงได้หลายช่องทางทั้งช่องทางออนไลน์และช่องทางอื่นๆ ทำให้เกษตรกรในปัจจุบันมีปัญหาในการผลิตทุเรียนคุณภาพลดลง

2) ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านกระบวนการผลิตทุเรียนคุณภาพแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ควรมีการสนับสนุนแหล่งข้อมูลการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช ซึ่งสอดคล้องกับ ฤกษ์ชนะ จันทนะวรารักษ์ (2564, น.55) พบว่า ควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรคและศัตรูทุเรียนแบบผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรเพื่อลดการปนเปื้อนในผลผลิต รวมถึงเป็นการลดต้นทุนการผลิตทุเรียน ควรให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาการผลิตทุเรียน ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีความต้องการให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านกระบวนการผลิตทุเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่นั้นมีความรู้สามารถใช้ต่อยอดในการผลิตทุเรียนคุณภาพต่อไป

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจากตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร มี 6 ตัวแปร มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมี 3 ตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ อายุระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ ระดับความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ และมี 1 ตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ ราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา

6.1 ตัวแปรที่มีผลทางบวก 2 ตัวแปร ได้แก่

1) อายุของเกษตรกร จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มีความผลอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในทิศทางเดียวกันกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร หมายถึง เมื่ออายุเพิ่มขึ้น การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันเมื่ออายุลดลง การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มลดลง อาจเนื่องมาจากเมื่อเกษตรกรมีอายุมากขึ้น เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตทุเรียนมากขึ้นจึงทำว่าการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีนั้นมีความจำเป็นในผลิตทุเรียนคุณภาพและเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการ จึงอาจจะทำให้เกษตรกรนั้นมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากขึ้น

2) ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มีผลอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในทิศทางเดียวกันกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร หมายถึง ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพเพิ่มขึ้น การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพลดลง การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อเกษตรกรมีความต้องการที่จะผลิตทุเรียนคุณภาพมากขึ้น เกษตรกรก็จะศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเพื่อปรับปรุงและเป็นแนวทางในการผลิตทุเรียนคุณภาพ จึงอาจจะทำให้เกษตรกรนั้นมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากขึ้น

6.2 ตัวแปรที่มีผลในเชิงลบ 2 ตัวแปร ได้แก่

1) ระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ จากการวิเคราะห์ผล พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในทิศทางตรงกันข้ามกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร หมายถึง เมื่อระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพเพิ่มขึ้น การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ก็จะมีแนวโน้มลดลง ในทางกลับกันเมื่อระดับการเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพลดลง การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรที่เข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพได้มากนั้นมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่แล้ว จึงอาจจะทำให้เกษตรกรนั้นมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีน้อยกว่าเกษตรกรที่เข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพได้น้อย และเกษตรกรที่เข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพได้น้อยนั้น อาจจะมีความต้องการในการพัฒนาคุณภาพทุเรียนให้ดียิ่งขึ้น จึงอาจจะทำให้มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพของผลผลิตทุเรียน

2) ราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา จากการวิเคราะห์ พบว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางตรงกันข้ามกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เมื่อราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มลดลง ในทางกลับกันเมื่อราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมาลดลง การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหากราคาผลผลิตทุเรียนในปีที่ผ่านมาได้ราคาดีโดยไม่มีมาตรฐานบังคับอาจจะทำให้เกษตรกรนั้นไม่มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แต่ถ้าหากในปีที่ผ่านมาราคาผลผลิตทุเรียนตกต่ำลง เกษตรกรนั้นอาจจะต้องหามาตรฐานมารองรับเพื่อยกระดับสินค้าและทำให้ผลผลิตทุเรียนมีราคาสูงขึ้น จึงอาจจะทำให้เกษตรกรนั้นมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากการฝึกอบรม ประชุม และศึกษาดูงานมากที่สุด ดังนั้น เกษตรกรควรเปิดรับข้อมูลข่าวสารและเข้าถึงแหล่งความรู้ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ไลน์ แอปพลิเคชัน เป็นต้น ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถหาข้อมูลความรู้ในสิ่งที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว และทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ได้อย่างทั่วถึง

2) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในด้าน ราคาปุ๋ย วัสดุบำรุงดิน และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง ดังนั้น เกษตรกรควรลดการใช้สารเคมีเปลี่ยนแปลงมาใช้ปุ๋ยหมักจากเศษเหลือใช้ น้ำหมักชีวภาพที่สามารถผลิตได้เอง รวมทั้งใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อช่วยลดต้นทุน และทดแทนการใช้สินค้าเคมีเกษตรที่มีราคาแพง

3) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้และมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่แล้ว แต่ยังขาดความรู้ในระเบียบข้อปฏิบัติย่อยจาก 8 ข้อหลักและยังขาดการปฏิบัติในด้านการจดบันทึกและทวนสอบข้อมูล ดังนั้น เกษตรกรควรศึกษาระเบียบข้อปฏิบัติย่อยเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และควรมีการจดบันทึกในการปฏิบัติในแปลงเพื่อเป็นประโยชน์ในการทวนสอบถามหลักข้อที่ 8 ของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา มากที่สุด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรใช้ช่องทางดังกล่าวในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้และพัฒนามากยิ่งขึ้น

2) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรขาดความรู้ขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยและสารเคมี การตัดแต่งกิ่ง เก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การจัดการศัตรูพืชและโรคพืช ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการวางแผนในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ในเรื่องดังกล่าว และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เพื่อพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง

3) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการตลาดออนไลน์ และขาดสถานที่จำหน่ายผลผลิต ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรผลักดันเรื่องการทำการตลาดออนไลน์เพื่อช่วยแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนให้กับเกษตรกร และใช้โอกาสนี้ในการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่เพื่อการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต

4) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้และมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่แล้ว แต่ยังขาดความรู้และการปฏิบัติในด้านการจดบันทึกและทวนสอบข้อมูล ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการวางแผนในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ในเรื่องดังกล่าวและมีการติดตามการปฏิบัติของเกษตรกรเพื่อชี้แนะในข้อปฏิบัติที่บกพร่อง

5) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องสารเคมีใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินมีราคาสูง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีวางแผนในการถ่ายทอดความรู้และการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนและการเกษตร ในการสลับกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนให้การผลิตทุเรียนคุณภาพ

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการแผนพัฒนาการเกษตรร่วมกัน เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ

1.4 ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย

1) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ, ไม่แน่นอน ดังนั้นภาครัฐควรมีการประกันราคาผลผลิต และควรสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนาคุณภาพรวมถึงสร้างอำนาจต่อรองราคาผลผลิต

2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องสารเคมีใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินมีราคาสูง ภาครัฐควรมีการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เพื่อเป็นการช่วยพยุงต้นทุนของเกษตรกรไม่ให้สูงจนเกินไป

3) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการสถานที่จำหน่ายผลผลิตรับรองในช่วงผลผลิตล้นตลาดและนโยบายจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ภาครัฐควรมีการคาดคะเนสถานการณ์ผลผลิตของทุเรียนเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์สินค้าล้นตลาด และควรมีการเสนอการจัดตั้งกองทุนทุเรียนไทยเพื่อเป็นการผลักดันให้เกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมีความเชื่อมั่นในการพัฒนาคุณภาพของทุเรียนไทย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการศัตรูทุเรียนและการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเป็นการต่อยอดการวิจัยการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพ และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชและการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่

2.2 ควรศึกษาการลงทุนในการผลิตทุเรียน เพื่อนำผลการวิจัยนั้นมาส่งเสริมแก่เกษตรกรเพื่อการลดต้นทุนการผลิตทุเรียนคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งจะช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องราคาสารเคมีทางการเกษตรราคาสูงในระยะยาวได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2567). มกอช. ยกระดับโรงรวบรวมและโรงคัดบรรจุทุเรียนสดให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าการส่งออกทุเรียนไทย. สืบค้นจาก <https://www.moac.go.th/news-preview-461091791809>
- กฤษณะ จันทะนารักษ์. (2564). การผลิตและความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอเมือง จังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชฎารัตน์ พรหมศิลา. (2562). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย. (2561). การส่งเสริมการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครศรีธรรมราช. (2567). GAP Online. ผลการดำเนินงานจังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอยะรัง. สืบค้นจาก <https://www.moac.go.th/news-preview-461091791809>
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2566). เอกสารประกอบการประชุมติดตามสถานการณ์ไม้ผลระดับจังหวัด ครั้งที่ 3. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช
- สำนักงานเกษตรอำเภอยะรัง. (2566). รายงานสรุปยอดผู้ปลูก ทุเรียน. สืบค้นจาก http://www.farmer.doae.go.th/farmer/report_act/reportTambon.
- สุนิสา ช่วยสุข, นารัตน์ สิริสาร และบำเพ็ญ เขียวหวาน, “การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลเขาข่ายอำเภอสวีจังหวัดชุมพร,” Journal of Roi Kaensarn Academi 7 (สิงหาคม 2565): 334.